

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Barbara Orechwa-Zawadzka

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 maja 2014 r. w B.

sprawy z odwołania H. D.

przy udziale zainteresowanego A. G.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek apelacji wnioskodawczyni H. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 czerwca 2013 r. sygn. akt III U 142/13

I. **oddala apelację,**

II. **odstępuje od obciążania H. D. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.**

Sygn. akt III AUa 1115/13

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 27 grudnia 2012 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 roku, Nr 50, poz. 291 ze zm.) stwierdził ustanie wobec H. D. od dnia 18 grudnia 2012 roku ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz ubezpieczenia emerytalno-rentowego oraz ustanie obowiązku opłacania składek od tego dnia. Rolniczy organ rentowy powołał się na oświadczenie H. D. z dnia 12 grudnia 2012 roku, w którym wskazała, że nie pracuje w gospodarstwie rolnym, całym gospodarstwem zarządza i pobiera z niego pożytki jej były mąż – A. G..

H. D. w odwołaniu od powyższej decyzji domagała się jej zmiany i stwierdzenia, iż podlega ona ubezpieczeniu społecznemu rolników, wskazując jednocześnie, że były mąż uniemożliwia jej korzystanie z gospodarstwa oraz pobieranie z niego pożytków. Podniosła, że w 2008 roku zapadł prawomocny wyrok orzekający rozwód, toczy się natomiast sprawa o podział majątku wspólnego.

Sąd Okręgowy w Suwałkach po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 4 czerwca 2013 roku odwołanie oddalił. Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że H. D. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników jako małżonek rolnika w okresie od dnia 23 września 1997 roku do dnia 30 czerwca 2008 roku. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach w sprawie o sygn. akt I C (...) rozwiązano przez rozwód małżeństwo wnioskodawczynie z A. G. (k. 3 v. akt KRUS). Decyzją Prezesa KRUS z dnia 26 czerwca 2008 roku stwierdzono dalsze podleganie przez H. D. ubezpieczeniu społecznemu rolników od trzeciego kwartału 2008 roku, tj. od dnia 1 lipca 2008 roku (k. 6 akt KRUS) w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 1 hektara przeliczeniowego, którego jest współwłaścicielem. Od 2008 roku pomiędzy byłymi małżonkami toczyła się sprawa o podział majątku wspólnego. Prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 27 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt I Ca (...) dokonano podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie oraz uczestnika postępowania – A. G.. W dniu 12 grudnia 2012 roku H. D. złożyła w ogranie rentowym oświadczenie, w którym wskazała, iż A. G. zawłaszczył całe gospodarstwo rolne i uniemożliwia jej prowadzenie działalności rolniczej w tym gospodarstwie (k. 182 akt KRUS). W związku z powyższym nie otrzymała dopłat z Powiatowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (k. 12-19), z funduszy tych korzysta tylko jej były mąż. Z protokołu wizytacji w gospodarstwie rolnym przeprowadzonej w dniu 12 grudnia 2012 roku wynika, że H. D. jest w tym gospodarstwie zameldowana (pod adresem T.), ale z uwagi na trudne relacje z byłym mężem mieszka u rodziny w A. (k. 183 akt KRUS). Tym samym wnioskodawczynie, pomimo przejawiania takiej chęci, nie prowadzi aktualnie działalności rolniczej, gdyż uniemożliwia jej to były małżonek. Powołując się na treść przepisów art. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, zawierających definicje legalne rolnika oraz działalności rolniczej, Sąd I instancji stwierdził, że H. D. nie może być uznana za rolnika w myśl przywołanych przepisów. Pomimo tego bowiem, że legitymuje się tytułem własności do gruntów rolnych, to nie prowadzi ona działalności rolniczej (także rozumianej szeroko, czyli polegającej nie tylko na wykonywaniu pracy fizycznej w gospodarstwie, ale również na zarządzaniu gospodarstwem). Powody takiego stanu rzeczy, tj. uniemożliwianie wnioskodawczynie prowadzenia gospodarstwa przez byłego męża, pomimo istnienia po jej stronie chęci prowadzenia gospodarstwa, pozostają bez wpływu na ocenę statusu prawnego wnioskodawczynie. Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, że wnioskodawczynie zamieszkuje poza gospodarstwem. Konsekwencją odmowy uznania H. D. za rolnika, jest zaś stwierdzenie, że nie podlega ona ubezpieczeniu społecznemu rolników. Z uwagi na powyższe jak w sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

H. D. zaskarżyła powyższy wyrok w całości apelacją - domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wskazała, że została skrzywdzona poprzez stwierdzenie wobec niej ustania ubezpieczenia społecznego rolników. Podniosła przy tym, że aktualnie, tj. po prawomocnym podziale majątku, prowadzi działalność rolniczą, lecz nadal pozostaje bez ubezpieczenia, pomimo złożenia dokumentów do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników.

Organ rentowy i zainteresowany A. G. wnosili o oddalenie apelacji. A. G. podniósł przy tym, iż żona od 2003 r. nie pracowała na wspólnym gospodarstwie, a w 2006 r. wyprowadziła się z niego, związała z innym mężczyzną i zamieszkała w A..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 roku, Nr 50, poz. 291 ze zm.). Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów.

Stosownie do treści art. 6 pkt 1 w/w ustawy przez pojęcie rolnika rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Działalnością

rolniczą jest z kolei działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej (art. 6 pkt 3 w/w ustawy).

Jak wynika natomiast z art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 w/w ustawy ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny jeżeli ten rolnik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu była kwestia podlegania przez H. D. od daty wskazanej w zaskarżonej decyzji rolniczego organu rentowego z dnia 27 grudnia 2012 roku ubezpieczeniu społecznemu rolników (w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz ubezpieczenia emerytalno-rentowego).

Nie było natomiast okolicznością sporną to, że wnioskodawczyni we wskazanej dacie nie prowadziła działalności rolniczej. W skład majątku wspólnego H. D. oraz jej męża A. G. wchodziły nieruchomości rolne położone w obrębach J., P., T., T. O. oraz T. w powiecie (...), województwie (...), których powierzchnia przekraczała 1 hektar przeliczeniowy. Małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód, natomiast prawomocne postanowienie w przedmiocie podziału majątku wspólnego zostało wydane w dniu 27 marca 2013 roku (w sprawie Sądu Okręgowego w Suwałkach o sygn. akt I Ca (...)). H. D. wskazywała, że w toku postępowania o podział majątku wspólnego były mąż uniemożliwiał jej wykonywanie pracy w gospodarstwie oraz sprawowania zarządu nad tym gospodarstwem. Pozbawił jej także możliwości czerpania pożytków z gospodarstwa. Powyższe wynika z treści oświadczenia z dnia 12 grudnia 2012 roku, które wnioskodawczyni złożyła w ogranie rentowym, a które to dało asumpt do wydania zaskarżonej aktualnie decyzji (k. 182 akt KRUS), z protokołu wizytacji w gospodarstwie rolnym przeprowadzonej w dniu 12 grudnia 2012 roku (k. 183 akt KRUS), treści odwołania (k. 2), wyjaśnień złożonych przez wnioskodawczynię w toku postępowania przed Sądem I instancji (k. 8) oraz z decyzji Kierownika Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawie przyznania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego z dnia 6 lutego 2013 roku (k. 12-19).

Jak wynika zarówno z literalnego brzmienia przepisów art. 6 pkt 1 i 3 ustawy oraz ugruntowanego stanowiska judykatury, prowadzenie działalności rolniczej oznacza prowadzenie na własny rachunek posiadacza gospodarstwa rolnego zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej działalności, mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem. Prowadzenie tak rozumianej działalności może polegać na samym zarządzaniu gospodarstwem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku w sprawie o sygn. akt I UK 33/11, lex numer 1043981; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 sierpnia 2013 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1767/12, lex numer 1363258).

Prowadzenie natomiast działalności rolniczej jest warunkiem koniecznym dla uznania osoby za rolnika w rozumieniu przepisu art. 6 pkt 1 w/w ustawy. Natomiast bez uznania osoby za rolnika nie może być mowy o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 16 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy. Zgodzić się przy tym należy że powody, dla których wnioskodawczyni nie prowadzi działalności rolniczej, nie mają znaczenia dla kwestii możliwości uznania jej za rolnika, zaś w konsekwencji dla kwestii podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Z powyższych względów zaskarżona decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 27 grudnia 2012 roku odpowiada prawu.

Końcowo należało odnieść się do podniesionej przez skarżącą okoliczności, że aktualnie prowadzi ona działalność rolniczą i wystąpiła do KRUS z wnioskiem o ponowne objęcie jej ubezpieczeniem społecznym rolników. Stwierdzić trzeba, że w niniejszym postępowaniu kontroli Sądu (zarówno I jak i II instancji) podlega decyzja, której przedmiotem jest stwierdzenie wobec wnioskodawczyni ustania ubezpieczenia społecznego rolników (oraz w konsekwencji ustania obowiązku opłacania składek), nie zaś kwestia niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w określonym okresie. Zgodnie bowiem z ugruntowanym stanowiskiem judykatury w sprawie z odwołania od decyzji organu

rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Wskutek rozpoznania wniosku H. D. o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników organ rentowy wyda decyzję, od której będzie służyło wnioskodawczyni prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Suwałkach. Obecnie postanowieniem z dnia 25 czerwca 2013 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zawiesił postępowania wszczęte w sprawie objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników z mocy ustawy (k. 39).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.